

Uppgifter: Jag som konsument

Uppgift 1: Att följa en opinionsbildare på sociala medier

Reflektionsuppgift, individuell

Till läraren: Uppgiftens omfattning kan varieras. Uppgiften kan göras som en kort reflektionsuppgift eller ges längre tid och till exempel utföras som essä (uppföljning t.ex. som hemuppgift). Man kan behandla alla reflektionsfrågor eller välja ut en del av dem och du kan själv bestämma uppgiftens omfattning och sättet för inlämning.

Välj en opinionsbildare som regelbundet publicerar innehåll på sociala medier (t.ex. Tiktok, Youtube, Instagram). Du kan välja en person som du själv följer regelbundet eller en opinionsbildare som du inte känner till särskilt väl.

Undersök först opinionsbildarens konto eller konton på sociala medier och innehållet i personens inlägg. Undersök samtidigt om personen har kommersiella samarbeten eller gör reklam för produkter eller tjänster i sina inlägg.

- Om ja, hurdan reklam?
- Hurdana produkter eller tjänster syns i personens inlägg?
- Tycker du att opinionsbildarens konsumtion är hållbar eller inte?

Skriv sedan upp dina iakttagelser utgående från följande frågor:

- Hittade du kommersiella samarbeten eller reklam på opinionsbildarens konto/konton?
- Anger opinionsbildaren tydligt i sina inlägg att ett visst innehåll är ett kommersiellt samarbete?
- Varför ska det anges att något innehåll är kommersiellt?
- Har opinionsbildaren några egna värderingar eller preferenser i fråga om de produkter och tjänster som hen lyfter fram i sina arbetsinlägg?
- Syns hållbarheten i de kommersiella arbetsinläggen? Om ja, på vilket sätt?
- Har anser du att påverkan på sociala medier och kommersiella samarbeten skulle kunna göras mer hållbara?

Uppgift 2: Sociala medier-hjulet

Wordwall, stor grupp

Till läraren: Övningen görs med hela gruppen under en lektion. Man använder spelet Random cards på Wordwall. I kortleken finns olika meningar om användningen av sociala medier och mediernas kommersiella karaktär. Korten i kortleken delas ut till gruppen och meningarna förklaras, en mening i taget. Om en studerande har gjort det som anges på kortet ska hen räkka upp handen och fortsätta till nästa runda i spelet. En studerande som inte har gjort det som anges på kortet är ut ur spelet.

Efter påståendena kan man ha en kort diskussion om ämnena med de studerande.

[Kortspel om sociala medier](#)

Meningarna i kortleken:

Kortspel om sociala medier

Ta upp ett kort i taget från kortleken. Räck upp din hand, om påståendet på kortet stämmer överens med ditt liv.

- Jag har deltagit i en utlottning på sociala medier
- Jag har fått reklam som passar just mig i mitt flöde på sociala medier
- Jag har fått reklam om produkter eller tjänster som jag precis har pratat om i mitt flöde på sociala medier
- Jag har sett någon opinionsbildares kommersiella samarbeten på sociala medier
- Jag följer företag som intresserar mig på sociala medier
- Jag har gått med i något "fenomen" på sociala medier som har med konsumtion att göra
- Jag har delat information eller erfarenheter om någon produkt eller tjänst på sociala medier
- Jag har köpt någon ny eller begagnad produkt via sociala medier
- Jag har sålt någon produkt via sociala medier

Källa/exempel till uppgiften:

Kulma, Kilpailu- ja kuluttajavirasto. 11.2.2022. [Somebingoa mediataitoviikolla.](#) (på finska)

Uppgift 3: Mina konsumtionsvanor och sociala medier

Reflektionsuppgift, individuell/hela gruppen/små grupper

Fundera på följande frågor, först bara för dig själv:

- Påverkar sociala medier min konsumtion och mina konsumtionsvanor på något sätt?
- Om ja, på vilket sätt påverkar de?
- Finns det några bestämda varor/produkter, vars konsumtion sociala medier påverkar?
- Hur skulle vi kunna minska eller undvika sociala mediernas påverkan på våra konsumtionsvanor?
- Finns det något positivt med sociala mediernas påverkan med tanke på hållbarhet, eller är all påverkan bara dåligt?
- Har du köpt något för att det lyftes fram i ett jippo på sociala medier? (mugg med Mårran e.d.)
- Är jippot fortfarande populärt?
- Använder du fortfarande produkten som du köpte?
- Tycker du att det var värt att delta i jippet eller inte?

Diskutera efter detta ämnen kort i grupper med 3–4 personer eller tillsammans i den stora gruppen.

Diskutera sedan i grupper huruvida jippon på sociala medier alltid är dåliga med tanke på hållbarhet eller om de kan föra med sig något bra ur hållbarhetsperspektiv.

Uppgift 4: Hur ser resan ut för produkter som används i vardagen?

Individuell

Vet du vad som finns bakom produktionen av de produkter eller tjänster som du använder i vardagen? Hur har resan sett ut för en produkt eller tjänst innan den är färdig?

Välj en produkt eller tjänst som på något sätt är kopplad till din vardag hemma, på fritiden eller i skolan. Exempel på produkter och tjänster: mobiltelefon, kläder, snabbmat.

Ta redan på följande för den valda produkten eller tjänsten:

- Var är produkten eller tjänsten tillverkad eller utvecklad?
- Vilka saker behövdes för att tillverka produkten eller tjänsten?
- Nämns hållbarhet i informationen om produkten eller tjänsten? Om ja, på vilket sätt? Har produkten/tjänsten något hållbarhetscertifikat?
- Var det lätta att hitta information om produkten eller tjänsten? Var började du leta information?

Små grupper

Diskutera sedan följande i små grupper:

- Var är produkten eller tjänsten tillverkad eller utvecklad?
- Vilka saker behövdes för att tillverka produkten eller tjänsten?
- Nämns hållbarhet i informationen om produkten eller tjänsten? Om ja, på vilket sätt? Har produkten/tjänsten något hållbarhetscertifikat?
- Var det lätta att hitta information om produkten eller tjänsten? Var började du leta information?

Uppgift 5: Klassuppgift

Till läraren: Uppgiften kan genomföras till exempel med hjälp av ett ordmoln (t.ex. Answer Garden). Du kan göra ett ordmoln om immateriella gåvor på lektionen:

En hurdan immateriell gåva skulle du gärna ge en person som står dig nära?
eller

En hurdan immateriell gåva skulle du gärna själv ta emot?

De studerande svarar i ordmolnet. Avsluta med att diskutera immateriella gåvor tillsammans.

Uppgift 5: Vad kan du inte leva utan, utan vilka saker är livet besvärligt och vad kan du leva utan?

Paruppgift

Instruktion

Ordna orden i spelet i tre kategorier: jag kan inte leva utan detta, livet är besvärligt utan detta och jag leva utan detta. Det finns inga rätt eller fel svar, alla har olika behov.

Wordwall: <https://wordwall.net/fi/resource/33922234>

Ord: mat, vatten, bostad, bastu, el, kläder, läkemedel, pengar, toapapper, godis, kaffe, städredskap, hygienartiklar, batterier, energidryck, smarttelefon, laddare, resekort, cykel, bil, hobbyutrustning, husdjur, preventivmedel, säng, bränsle, chips, tallrikar och glas

Diskutera till slut med ditt par:

- Vilket föremål eller vilken sak var det lättast att avstå från?
- Vilket föremål eller vilken sak var det svårast att avstå från?
- Vilket föremål eller vilken sak skulle du aldrig kunna avstå från? Kan vara något som inte nämndes i spelet.

Källa:

Rahaviikko.fi. Takuusäätiö, Martat & Kilpailu- ja Kuluttajavirasto: <https://rahaviikko.fi/ti-22-3-2022-vastuullinen-kuluttaminen/> (på finska)